

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117222147
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8117222147.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobcov: 1/ O. Z.H., J.. XX.XX.XXXX, G. Y. XXX, XXX XX Y., 2/ Ľ. Z., J.. XX.XX.XXXX, G. Y. XXX, XXX XX Y., obaja právne zastúpení JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanej: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.019,16 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 20Csp/252/2017-191 zo dňa 13.12.2019, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Mení rozsudok tak, že žalovaná je povinná vydať žalobcovi v 1. a 2. rade bezdôvodné obohatenie vo výške 1.019,16 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.019,16 eur od 13.10.2017 do zaplatenia.

II. Žalobcovia v 1. a 2. rade majú nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobou podanou dňa 12.10.2017 sa žalobcovia domáhali vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.019,60 eura a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky predstavujúcej spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura. O uvedeného sa domáhali titulom zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 01.04.2010, v zmysle ktorej im žalovaná poskytla spotrebný úver vo výške 5.000,- eur s mesačnou splátkou vo výške 64,07 eura od 30.04.2010 do 20.05.2010 vo výške 82,95 eura s ročnou úrokovou sadzbou 14,90 % RPMN, 17,72 %, priemernou RPMN 19,11 % a konečnou splatnosťou úveru 20.03.2020 s celkovými nákladmi vo výške 5.057,09 eura. Žalovanej však doposiaľ žalobcovia na predmetný úver zaplatili sumu 5.896,38 eura. Keďže zmluva obsahuje nesprávny údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru, ktorý je v zmluve uvedený vo výške 5.000,- eur, a to z dôvodu, že žalobcom žalovaná v skutočnosti poskytla úver vo výške 4.877,22 eura. Takéto zavádzanie žalobcov ako spotrebiteľov má rovnaké dôsledky ako neuvedenie údaje o celkovej výške spotrebiteľského úveru. Z vyššie uvedeného dôvodu majú žalobcovia ako spotrebiteľia za to, že sa žalovaná na ich úkor v rozdiel medzi poskytnutou a zaplatenou sumou bezdôvodne obohatila.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“), napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Žalobu zamieta.

II. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 2 písm. a), § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. e) a písm. i), § 4 ods. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods. 1 až 3, § 451 ods. 1, § 451 ods. 2, § 456, § 100 ods. 1, 2 a 3 a § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

4. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie skutkovo odôvodnil tým, že strany konania uzatvorili dňa 01.04.2010 Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcom spotrebný úver vo výške 5.000,- eur, s mesačnou splátkou vo výške 64,07 eura do 30.04.2010, a od 20.05.2010 vo výške 82,95 eura, ročnou úrokovou sadzbou 14,90 %, RPMN 17,72 %, priemernou RPMN 19,11 %, konečnou splatnosťou úveru 20.03.2020 a celkovými nákladmi spojenými s úverom vo výške 5.057,09 eura. V bode 1. časti I. zmluvy je uvedený spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura. Podľa prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 28.08.2017, dňa 24.03.2016 žalobcovia predložili združeniu Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 01.04.2010, po posúdení ktorej ich informovali, že podľa ich názoru je zmluvou bezúročnou a bez poplatkovú a taktiež obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Vzhľadom na to, že ako spotrebiteľia uhradili vyššiu sumu ako im bola poskytnutá informovali ich, že ak im veriteľ poskytol úver vo výške 4.877,22 eura (keďže si započítal spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura) a uhradili 5.896,38 eura, došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane veriteľa Slovenskej sporiteľni, a.s. o sumu 1.019,16 eura a že majú právo sa súdnou cestou domáhať vydania tejto sumy ako bezdôvodného obohatenia. Podľa predloženého výpisu z účtu žalobcov im bola dňa 01.04.2010 vyplatená suma 4.877,22 eura. Zároveň bol uhradený spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura. Podľa predloženej žiadosti o poskytnutie úveru žalobcovia požiadali o spotrebný úver na čokoľvek vo výške 5.000,- eur. Zároveň požiadali, aby sa spracovateľský poplatok vyplatil z prostriedkov úveru. Žalobca v 1. rade pri svojom výsluchu uviedol, že v roku 2010 požiadal žalovanú o pôžičku vo výške 5.000,- eur. Túto splácal v mesačných splátkach po 80,- alebo 85,- eur. Keďže nemal stály príjem, tak sa dostal do omeškania, ale keď si našiel zamestnanie, tak to doplatil. Po šiestich rokoch sa bol informovať, koľko vyplatil a koľko mu ešte zostáva vyplatiť. Títo mu povedali, že zostáva vyplatiť 4.200,- eur. Zdalo sa mu to veľa a tak kontaktoval združenie, kde mu povedali, aby doniesol zmluvu a výpisy z účtov. Výpisy z účtom mu nechceli dať a preto musel ísť do N. na pobočku, kde mu tieto výpisy dali. Odniesol združeniu ich a dal plnomocenstvo. Potom mu prišiel domov doklad, že sa Slovenská sporiteľňa na jeho úkor obohatila o 1.019,- eur. To sa udialo v marci 2016. ďalej uviedol, že keď nemal peniaze, tak požiadal syna, aby za neho mesačnú splátku vyplatil a keď dostal výplatu tak to vrátil. Ďalej uviedol, že je laik a si myslel, že keď už zaplatil viac ako 5.000,- eur, že má túto pôžičku splatenú. pôžičku bral v núdzi, keď nemal finančné prostriedky. Združenie mu ku zmluve povedalo, že zmluva je nevýhodná, nemá ďalej platiť a reagovať na výzvy, že súd rozhodne.

5. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil tým, že po zrušení rozsudku predmetom konania zostalo rozhodnúť o bezdôvodnom obohatení vo výške 1.019,16 eura. Súd sa v zmysle pokynu odvolacím súdom v prvom rade zaoberal, či na strane žalovanej došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Žalobcovia svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odvodzovali od chýbajúcich náležitosti podľa ZoSÚ, a to celkovej výšky a meny poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie a výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Pokiaľ ide o napadanú náležitosť, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov tak podľa názoru súdu žiadnym spôsobom výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) ZoSÚ nemožno dospieť k záveru o nutnosti rozčlenenia splátky, ktorá bola dohodnutá v zmluve, ako celková splátka zahŕňajúca istinu, úrok, prípadne poplatky, že by mala byť v zmluve v rámci danej náležitosti zmluvy rozčlenená na jednotlivé jej zložky. Ak by zákonodarca mal túto snahu, nepochybne by sporné ustanovenie naformuloval tak, aby bolo z neho zjavné, že v zmluve musí byť osobitne uvedená splátka istiny, osobitne splátka úrokov a osobitne splátka poplatkov. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na to, že uvedené ustanovenie je totožné s ustanovením § 9 ods. 2 písm. l) súčasného zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2018, ktorého výklad už podal Najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/146/2017, sp. zn. 3Cdo 56/2018 a sp. zn. 4Cdo/211/2017, kde súd rovnako dospel k záveru, že nemožno od dodávateľov žiadať, aby v zmluvách uvádzali presný rozpis splátok na jednotlivé časti. Súd má preto za to, že je naplnením zákona ak žalovaná v zmluve uviedla iba výšku splátky bez jej rozčlenia na istinu, úroky a poplatky. Pokiaľ ide o žalobcami namietanú náležitosť a to celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, tak podľa názoru súdu predmetná náležitosť sa v zmluve nachádza v správnej výške. Žalobcom bol poskytnutý úver vo výške 5.000,- eur. Títo v Žiadosti o poskytnutie úveru mali možnosť si zvoliť spôsob úhrady spracovateľského poplatku, a to buď z prostriedkov úveru alebo z prostriedkov klienta. Títo si zvolili spôsob úhrady z prostriedkov úveru, pričom v konaní túto skutočnosť nepopreli. Žalobcovia teda mali k dispozícii celú

výšku úveru, s touto mohli disponovať a sami si zvolili spôsob úhrady spracovateľského poplatku. Nemožno preto súhlasiť so žalobcami, že zo strany žalovanej išlo o zavádzanie spotrebiteľa, keď im bol poskytnutá suma 4.877,22 eura. V zmluve sa teda nachádza správna celková výška úveru. Ak odvolací súd poukazuje na bod 91 rozhodnutia Súdneho dvora EÚ U. XXX/XXXX tak súd je toho názoru, že žalobcovia mali k dispozícii celú sumu 5.000,- eur. Zo Žiadosti o poskytnutie úveru nepochybne vyplýva, že žalobcovia mali možnosť zvoliť si, akým spôsobom uhradia spracovateľský poplatok. Títo si zvolili možnosť uhradiť poplatok z prostriedkov úveru. O situáciu, akú predpokladá bod 91 rozhodnutia by išlo vtedy, ak by žalobcovia nemali možnosť voľby a automatický by im bol spracovateľský poplatok započítaný, čo sa nestalo. Iný dôvod bezúročnosti a bezpoplatkovosti žalobcovia neuviedli a ani súd pri ex offo kontrole nezistil chýbajúce náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto nárok na bezdôvodné obohatenie pokiaľ ide o bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pokladal súd za nedôvodný. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 05. septembra 2018, sp. zn. 20Csp/252/2017 určil, že zmluvná podmienka - Spracovateľský poplatok: 122,78 eura, uhradený pri uzatvorení Úverovej zmluvy, uvedená v bode 1, časti I. Zmluvy o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 01.04.2010, uzatvorenej medzi stranami konania, je neprijateľná. Výrok nadobudol právoplatnosť dňa 01.05.2019. Neprijateľné zmluvné podmienky sú absolútne neplatné, a preto majú žalobcovia právo požadovať plnenie z takejto podmienky, keďže to zakladá bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka; „z neplatného právneho úkonu“). Žalovaná sa teda na úkor žalobcov bezdôvodne obohatila o sumu 122,78 eura. Súd sa následne zaoberal vznesenou námietkou premlčania. Občiansky zákonník rozlišuje všeobecnú premlčaciu dobu a osobitné premlčacie doby. Všeobecná premlčacia doba má subsidiárny charakter a použije sa tam, kde pre konkrétne právo nie je Občianskym zákonníkom alebo iným predpisom ustanovená osobitná premlčacia doba. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Subjektívna dvojročná premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Z vykonaného dokazovania, a to z výsluchu žalobcu v 1. rade a prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS súd zistil, že žalobcovia sa o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedeli až v mesiaci marec 2016, kedy žalobcovia predložili združeniu Zmluvu o splátkovom úvere a po posúdení, ktorej ich informovali a neprijateľnosti zmluvnej podmienky a že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, preukázateľná vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo v danom prípade nastalo v mesiaci marec 2016. Ak žalovaná nepreukázala, že sa žalobcovia dozvedeli o bezdôvodnom obohatení skôr, súd vychádzal z predloženého prehlásenia Združenia na ochranu občana HOOS. Žaloba bola podaná na súd dňa 12.10.2017, t.j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu dobu tak súd zastáva názor, že v danom prípade je trojročná objektívna premlčacia doba. V konaní nebol zo strany žalobcov preukázaný úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa, musí byť nespochybniteľným spôsobom preukázaný úmysel, a to či už priamy alebo nepriamy smerovaný k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a musí existovať v čase získania bezdôvodného obohatenia. Súd je toho názoru, že v čase uzavretia zmluvy nemohla žalovaná predpokladať, že po 8 rokoch bude spracovateľský poplatok vyhlásený za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak teda žalobcovia nepredložili žiadne rozhodnutie z obdobia, kedy bola Zmluva uzavretá (súd o takom rozhodnutí ani nemá vedomosť), a ktorým bolo žalovanej vytýkaná neprijateľnosť spracovateľského poplatku, prípadné obdobného poplatku, nemožno bez ďalšieho hovoriť o úmyselnom konaní žalovanej. K úhrade spracovateľského poplatku došlo dňa 01.04.2010, žalobu podali žalobcovia dňa 12.10.2017, a preto je nárok premlčaný uplynutím trojročnej objektívnej premlčacej doby.

6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku s tým, že žalobcovia boli úspešní v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a neúspešní v časti vydania bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na čiastočný úspech a neúspech strán súd rozhodol, že žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznáva.

7. Proti predmetnému uzneseniu podali včas odvolanie žalobcovia v 1. a v 2. rade (ďalej len „žalobcovia“), v ktorom uviedli, že odvolanie podávajú vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci rozhodol tak, že žalobu zamieta. Žalobcovia poukázali na skoršie uznesenie Krajského súdu v Prešove v danej veci pod sp. zn. 3Co/177/2018 zo dňa 04.04.2019, kde bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené,

príčom podľa názoru žalobcov súd prvej inštancie rovnako ako pri prvom rozsudku vychádzal z mylných názorov a ak mu odvolací súd vytýka v zrušovacom uznesení nepreskúmateľnosť rozhodnutia, tak takýmto nedostatkom trpí aj odôvodnenie časti terajšieho rozsudku. Súd prvej inštancie ani v terajšom rozsudku nenašiel nedostatky v úverovej zmluve, ktoré podľa žaloby spočívajú v absencii zákonom predpísaných náležitostí ako aj rozčlenenie splátky úveru a výšky úveru, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Zároveň v podanom odvolaní poukázali na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktoré sa odkláňajú od judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, čo sa týka požiadavky na rozčlenenie splátky podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, a to rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/116/2019 z 28.11.2019, 15Co/71/2019 z 12.12.2019, 20Co/24/2019 z 25.06.2019. Zároveň žalobcovia v podanom odvolaní uviedli, že súd prvej inštancie pri posudzovaní náležitosti zmluvy, a to celkovej výšky úveru považuje za poskytnutý úver aj sumu spracovateľského poplatku 122,78 eura, ktorú si žalovaný započítal na poskytnutie úveru. Konštatuje, že poskytnutý úver vo výške 5.000,- eur si žalobcovia sami zvolili taký spôsob úhrady spracovateľského poplatku ako sa to uskutočnilo. Tu je logická rozpornosť v rozhodnutí súdu prvej inštancie, ako si žalobcovia vôbec takúto skutočnosť mohli zvoliť, keď ten istý súd vyhlásil ten istý spracovateľský poplatok za absolútne neplatný. Zároveň súd prvej inštancie konštatuje, že ide u žalovaného o bezdôvodné obohatenie s absolútne neplatnej zmluvnej podmienky, pričom tento logický rozpor súdom prvej inštancie v rozhodnutí, teda konkrétne v jeho odôvodnení vysvetlený nie je. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že úver nie je bezúročný a bezpoplatkový a žalovaný sa tak na úkor žalobcov obohatil len o sumu 122,78 eura z neplatného poplatku. Nárok na zaplatenie sumy 122,78 eura považuje súd prvej inštancie terajším rozsudkom za premlčaný, už síce nie v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, ako rozhodol v prvom rozsudku, ale už len v trojročnej objektívnej premlčacej dobe neakceptujúc desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa žalovaného na úkor žalobcov. Čo sa týka úmyselného bezdôvodného obohatenia sa žalovaného na úkor žalobcov, ktoré sa premlčuje v desaťročnej dobe, žalobcovia sa pridržiavajú ich argumentácie obsiahnutej v odvolaní proti prvému rozsudku z 05.09.2018 s následnou rekapituláciou a aktualizáciou, čo sa týka bezdôvodného obohatenia vyplývajúceho z bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ktoré však súd prvej inštancie nezistil, ako aj bezdôvodné obohatenie z neplatného poplatku. K úmyselnému bezdôvodnému obohateniu na úkor spotrebiteľa žalobcovia poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/238/2017 z 11.04.2018. Z uznesenia NS SR nevyplývajú závery, žeby u veriteľa poskytujúceho spotrebiteľské úvery bolo úmyselné bezdôvodné obohatenie sa na úkor spotrebiteľa s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou vylúčené. Takéto závery z citovaného uznesenia NS SR nielenže vôbec nevyplývajú, ale naopak vyplývajú z neho usmernenia, čo je potrebné dokázať, že o úmyselné bezdôvodné obohatenie ide, a to v tom zmysle, že na to, aby išlo o úmyselné bezdôvodné obohacovanie sa, treba všeobecným skutočnostiam a faktom o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotnoprávneho pri právnom posúdení zavinenia, a to na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Na to je aj potrebné zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napríklad pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavineniu veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Ak Najvyšší súd v predmetnom uznesení konštatuje, že na preukázanie úmyslu obchodníka nestačia samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom postavení, tak práve v intenciách záverov uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je samotným konaním žalovaného dokázaný priamy úmysel bezdôvodne sa na ich úkor obohatiť, a to jeho konaním po uzatvorení vadnej zmluvy prijatím každej jednej splátky, ktorú ako žalobcovia zaplatili po splatení istiny. Teda nie v čase prípravy a podpisovania zmluvy, keď bezdôvodné obohatenie ešte neexistovalo, ale v čase prijímania jednotlivých splátok, na ktoré žalovaný nemal nárok. Najvyšší súd v predmetnom uznesení poskytuje návod na aplikáciu desaťročnej objektívnej premlčacej doby pri úmyselnom bezdôvodnom obohacovaní sa veriteľov na úkor spotrebiteľa. Priamym dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa obohacovať na úkor spotrebiteľa zo spotrebiteľských úverov by bolo priznanie takého úmyslu, čo však zrejme do úvahy neprihádza. Je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy spotrebiteľských úverov z kvalifikácie veriteľa a predovšetkým z jeho konania. Podstata aplikácie desaťročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v

prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. V každom prípade prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju vedom, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna desaťročná premičacia doba na premičanie bezdôvodného obohatenia preto začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Je vylúčené, aby žalovaný ako profesionál v poskytovaní úverov nepoznal spotrebiteľské právo a prijímal platby na spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných úveroch alebo nad istiny úveru pri bezúročných a bezpoplatkových úveroch a pri neplatných zmluvách. Nemali by byť preto žiadne rozumné pochybnosti o tom, že žalovaný sa na úkor žalobcov obohatil úmyselne, a preto na posúdenie premičania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premičaciu dobu. Zároveň poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktoré takúto desaťročnú objektívnu premičaciu dobu rešpektovali, a to rozhodnutie 5Co/153/2018 zo dňa 16.04.2019, 19Co/149/2018 z 30.05.2019, 19Co/149/2018 z 30.05.2019. Priamo vo vzťahu k žalovanému čo sa týka jeho úmyselného obohacovania sa na úkor spotrebiteľa poukázal na uznesenie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 24Co/77/2018 z 30.04.2019, v ktorom sa okrem iného uvádza, že žalovaný sa zodpovednosti za uzavretie imperfektnej zmluvy nemôže zbaviť ani s poukazom na „ignorantia juris non excusat (neznalosť práva neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia obligatórnych obsahových náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzročený. Záver o potrebe aplikácie trojročnej objektívnej premičacej doby uplatnenej v ustanovení § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka preto nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Žalovaný napriek uzročeniu s možnou bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru prijímal platby nad rámec poskytnutej istiny, čo nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia na úkor spotrebiteľa, teda žalobkyne. Objektívna a premičacia doba pre vydanie bezdôvodného obohatenia je v takomto prípade desaťročná, ako to správne uviedla žalobkyňa“. Z uvedených dôvodov žalobcovia navrhli napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania.

8. Sporové strany podanie vyjadrenia k odvolaniu ani podanie odvolacej repliky a dupliky v písomnej forme nevyužili.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa ustanovenia § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v zmysle zásad ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasledujúce CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 380 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokoch rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym posúdením, teda či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05). K odvolacej námietke o nesprávnych skutkových zisteniach odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a

na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu v zásade nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok, alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu došlo.

12. K námietke nesprávneho právného posúdenia odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/7/2010). Z obsahu spisu mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu došlo.

13. Odvolací súd konštatuje, že žalobcami podané odvolanie v zásade obsahuje dve podstatné odvolacie námietky. Prvou odvolacou námietkou je skutočnosť, že súd nezohľadnil povinné rozčlenenie splátky v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a druhou odvolacou námietkou je skutočnosť, že súd prvej inštancie nezohľadnil to, že reálne spotrebiteľovi nebola poskytnutá suma 5.000,- eur, ale suma nižšia, a to o výšku spracovateľského poplatku, ktorý predstavoval 122,78 eura.

14. K prvej odvolacej námietke odvolací súd konštatuje, že táto dôvodná nebola a v zmysle aktuálnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, jedná sa toho času už viac ako o desať rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nie je v úverovej zmluve potrebné rozčlenenie splátky na jednotlivé položky v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch.

15. Čo sa týka druhej odvolacej námietky, že spotrebiteľovi reálne nebola poskytnutá v zmluve uvedená celková suma 5.000,- eur, ale suma ponížená o spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura a z tohto dôvodu Zmluva o spotrebiteľskom úvere nespĺňa podstatné obsahové náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd uvádza, že túto námietku je potrebné považovať za dôvodnú. Odvolací súd nemôže súhlasiť s tvrdením súdu prvej inštancie, že zo žiadosti o poskytnutie úveru nepochybne vyplýva, že žalobcovia mali možnosť zvoliť si akým spôsobom uhradia spracovateľský poplatok. Títo si zvolili možnosť uhradiť poplatok z prostriedkov úveru. O situáciu podľa bodu 91 rozhodnutia Súdneho dvora EÚ U. XXX/XXXX by išlo podľa názoru súdu prvej inštancie iba vtedy, ak by žalobcovia nemali možnosť voľby a automaticky by im bol spracovateľský poplatok započítaný, čo sa nestalo. Ani s týmto tvrdením rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd nemôže súhlasiť. K uvedenému odvolací súd opätovne konštatuje, že čo sa týka odvolacích námietok žalobcov voči výroku II. napadnutého rozhodnutia, ktorí vo svojom odvolaní namietali zmätočnosť rozhodnutia z dôvodu, že súd prvej inštancie najskôr posúdil spracovateľský poplatok ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, pričom následne konštatoval, že tento poplatok bol žalovanému vyplatený v súlade so zákonom, k uvedenému odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci U. XXX/XX zo dňa 21.04.2016 riešilo obdobnú právnu otázku ako je v uvedenom prípade, a to či je možné do celkovej výšky úveru zahrnúť aj sumu, ktorá je následne spotrebiteľovi zrazená titulom poplatku, pričom tento dospel k nasledujúcim záverom:

„81. Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice.

83. Treba pripomenúť, že celková výška úveru v zmysle smernice 2008/48 je v jej článku 3 písm. l) vymedzená ako maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o úvere.

85. Keďže je pojem „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“ vymedzený v článku 3 písm. h) smernice 2008/48 ako „súčet celkovej výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom“, vyplýva z toho, že pojmy „celková výška úveru“ a „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“ sa vzájomne vylučujú a celková výška úveru preto nemôže zahrňovať sumy, ktoré vstupujú do celkových nákladov na úver pre spotrebiteľa.

86. Do celkovej výšky úveru v zmysle článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 nemožno zahrnúť nijakú zo súm určených ako odmenu za záväzky dohodnuté z dôvodu predmetného úveru, ako sú administratívne poplatky, úroky, provízie a akékoľvek ďalšie poplatky, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť.

87. Treba zdôrazniť, že neoprávnené zahrnutie súm tvoriacich celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom do celkovej výšky úveru bude nutne viesť k podhodnoteniu RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru.

91. Vzhľadom na vyššie uvedené treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48, ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené.“

V súvislosti s vyššie citovaným rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie U. XXX/XXXX je teda zrejmé, že zmluva o splátkovom úvere zo dňa 01.04.2010 neobsahovala zákonom požadované náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2011 Z. z. o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd konštatuje, že „možnosť výberu“ nepostačuje a v zmysle rozhodnutia C 377/14 zo dňa 21.04.2016 je potrebné toto vykladať tak, že úverová zmluva je reálnym kontraktom. Z tohto dôvodu je možné akceptovať iba stav, že spotrebiteľovi bude reálne na jeho účet prevedených v danom prípade 5.000,- eur a až následne po prevedení tejto sumy vzhľadom na reálnosť takéhoto kontraktu, až následne spotrebiteľ z uvedenej sumy môže prípadne uhradiť spracovateľský poplatok vo výške 122,78 eura. Uvedené sa však nenastalo a reálny úverový kontrakt prebehol tak, že spotrebiteľovi bola zaslaná nie suma 5.000,- eur, ale ponížená suma 5.000,- eur o sumu 122,78 eura. V tomto prípade súd prvej inštancie vec nesprávne skutkovo a aj právne posúdil.

16. Ohľadom tretej opodstatnenej námietky žalobcov ohľadne plynutia desaťročnej premlčacej doby pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení odvolací súd uvádza, že so závermi súdu prvej inštancie nemôže súhlasiť a aj v tomto prípade došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

17. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej sa žalobcovia podľa vlastných tvrdení dozvedeli od L. J. Q. Q.Č. N. E., a to konkrétne z prehlásenia zo dňa 28.08.2017, v ktorom sa uvádza, že vzhľadom na to, že spotrebiteľia uhradili vyššiu sumu ako im bola poskytnutá, informovali ich, že ak im veriteľ poskytol úver vo výške 4.877,22 eura, keďže si započítal spracovateľský poplatok a oni uhradili 5.896,38 eura, došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane veriteľa, a to Slovenskej sporiteľne, a.s. o sumu 1.019,16 eura a že majú právo sa súdnou cestou domáhať vydania tejto sumy ako bezdôvodného obohatenia.

18. V súvislosti s posudzovaním behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobca vstupoval do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vôbec pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase určeným zákonom. V čase úhrady splatnej splátky žalobca ako priemerný spotrebiteľ nemohol ani len predpokladať, že žalovanému uhrádza aj peňažné plnenie, na ktoré zákonný nárok nevznikol.

19. S právnym názorom súdu prvej inštancie odvolací súd nesúhlasí. Je pravda, že každý je povinný poznať právo, ale podľa názoru odvolacieho súdu, ktorý bol konštantný aj v iných rozhodnutiach nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby toto právo vedel aj správne aplikovať. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal, nie teda čas odkedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova vedieť, mal a mohol pritom obsahovať v iných prípadoch mu na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Podľa názoru odvolacieho súdu dôležité je to, kedy sa žalobcovia dozvedeli, že plniť nemali a nie to, že plnili. Podľa názoru odvolacieho súdu pre začatie plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností, a to nie zo zmluvy, ale okolnosti z porušenia práva. Teda v konkrétnom prípade z bezdôvodného obohatenia, teda okolnosti, že došlo k porušeniu zákona o výške bezdôvodného obohatenia aj príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami. Teda nepostačujú pochybnosti, ale je dôležité dozvedieť sa o skutkových

okolnostiach bezdôvodného obohatenia. Podľa názoru odvolacieho súdu sa javí, pokiaľ z dokazovania nevyplývajú nové skutočnosti, že žalobcovia sa skutočne dozvedeli o tom, že žalovaný sa na ich úkor bezdôvodne obohatil až od Združenia E. a ním vydaného potvrdenia, kedy boli informovaní o tom, že zmluva nemá náležitostí predpísaných zákonom a obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky tak, ako to tvrdili v žalobe, ale i v podanom odvolaní. Pravidlám formálnej logiky zodpovedá názor žalobcov, ktorý vyslovili v odvolaní, že nevedeli, že platby, ktoré od nich žalovaná prijala nad výšku istiny od nej prijíma protizákonne. Žili v omyle, že žalovaná tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobila žalovaná porušením spotrebiteľského práva, pričom sami verilo tomu, že pri poskytovaní úverov postupuje s náležitou starostlivosťou bez zbytku podľa zákona. Odvolací súd súhlasí s názorom žalobcov, ktorí uviedli v odvolaní, že pri akceptovaní výkladu prijatého súdom prvej inštancie by bolo rozlišovanie premlčacej doby na objektívnu a subjektívnu nadbytočné. Začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je podľa názoru odvolacieho súdu závislé len na subjektívnej, teda vedomostnej zložke poznania oprávneného v skutočnostiach, že môže podať žalobu. Toto vedomie však musí nastať a žaloba musí byť podaná v objektívnej premlčacej dobe. Táto môže byť trojročná, ale aj desaťročná, tak ako to ustanovuje § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie uzavrel, že pokiaľ malo na strane žalovaného vzniknúť bezdôvodné obohatenie na základe neplatných náležitostí zmluvy o úvere, toto si mali žalobcovia uplatniť odo dňa vyplatenia finančných prostriedkov zakladajúcich vznik nároku podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Všetky platby realizované žalobcami boli uskutočnené viac ako dva roky dokonca viac ako tri roky pred podaním žaloby. Preto súd prvej inštancie uzavrel, že je nepochybné, že nárok je premlčaný. K úmyslu o bezdôvodnom obohatení súd prvej inštancie uviedol, že úmysel na strane žalovaného bol žalobcami tvrdý, nie však preukázaný. Citujúc iné rozhodnutia odvolacích súdov, súd prvej inštancie uzavrel, že pre možnosť súdu konštatovať vedomosť dôjsť k úmyslu žalovanej by bolo nutné v každom konkrétnom prípade s poukázaním na okolnosti uzavretej úverovej zmluvy preukázať, že žalovaná skutočne vedela alebo aspoň bola uzrozumená s tým, že sa na úkon dlžníka bezdôvodne obohacuje. Odvolací súd súhlasí s názorom žalobcov, že úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie sa prejavil a naplnil jej konaním, keď žalovaná prijala a ponechala si platby, ktoré boli vyplatené bez právneho dôvodu. Teda žalovaná vedela, že sú to platby prevyšujúce istinu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Pravidlám formálnej logiky zodpovedá i názor žalobcov, že znalosť dodávateľa o tom, že prijal platby v rozpore so zákonom, teda úmyselne nemožno vyvrátiť a nie neexistujúcu znalosť žalobkyne ako spotrebiteľky. Skutočne u žalovanej ako obchodníka platí nevyvrátiteľná domnienka, že pozná právo ako profesionál. Zákon poznať musí, lebo je to jeden z jej pracovných nástrojov a na rozdiel od žalobcov ako spotrebiteľov aj vie ako má s právom naložiť, teda ho aj konkrétne aplikovať. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadne zavinenia žalovanej vo forme úmyselného bezdôvodného obohatenia zároveň, že sa nárok premlčal i v subjektívnej i v objektívnej premlčacej dobe, pričom na aplikáciu premlčacej desaťročnej lehoty nevidel relevanciu. S týmto názorom tak ako už odvolací súd uviedol vyššie, nemožno súhlasiť.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne, preto v zmysle ustanovenia § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaná je povinná vydať žalobcovi v 1. a v 2. rade bezdôvodné obohatenie vo výške 1.019,16 eura spolu s príslušenstvom.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 2 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom odvolanie žalobcov bolo vyhodnotených ako dôvodných, a preto bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho a prvoinštančného konania. Žalobcom proti neúspešnej žalovanej v plnom rozsahu.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).